

Zamiast kar. Kroki odpowiedzialności wg Bena Furmana

Ben Furman jest fińskim psychiatrą, trenerem, terapeutą TSR, a przede wszystkim znanym na całym świecie twórcą innowacyjnego programu pomagania dzieciom w przewyżnianiu problemów - Kids' Skills. Opracował również tzw. Stopnie odpowiedzialności, które pomagają dzieciom radzić sobie w sytuacji, kiedy zrobiły coś nieodpowiedniego lub zabronionego. Wg B. Furmana dorośli zamiast kar powinni pozwolić dziecku wziąć odpowiedzialność za swoje czyny. Co to znaczy „wziąć odpowiedzialność”? Co dziecko ma zrobić w takiej sytuacji? Samo powiedzenie „biorę odpowiedzialność” jest niewystarczające. B. Furman wymienia 6 kroków, które musi przejść każde dziecko aby zrozumiało czym jest odpowiedzialność. Są to:

1. **Przyznanie się** które oznacza, że dziecko potrafi spokojnie porozmawiać i przyznać się głośno do tego, co zrobiło.
2. **Zrozumienie** oznacza, że jest w stanie zrozumieć dlaczego, to co zrobiło było złe.
3. **Przeprosiny** oznaczają, że potrafi przeprosić tych, którym wyrządziło krzywdę. Zwykle wypowiedzenie słowa „przepraszam” jest niewystarczające. Jest wiele sposobów na wyrażenie przeprosin.
4. **Zadośćuczynienie** oznacza, że po przeprosinach umie zaoferować/wynegocjować osobie, którą skrzywdziło jakiś sposób wynagrodzenia krzywdy.
5. **Obietnica poprawy** czyli szczere wypowiedzenie głośno, a najlepiej dodatkowo na piśmie, że już nigdy nie zrobi tego ponownie. A jeśli zrobi, to poniesie konsekwencje, które wcześniej zostały spisane.
6. **Odpowiedzialność** oznacza, że będzie troszczyło się nie tylko o siebie, żeby nie zrobić złego uczynku ponownie, ale również postara się zapobiegać, aby inni tak się nie zachowywali.

Warto spróbować porozmawiać z dziećmi w sytuacji, kiedy wg nas, dorosłych zasłużyło na ukaranie. Często dzieci nie wiedzą jak powinny się zachować w takiej sytuacji. Możliwość wzięcia odpowiedzialności za swoje zachowanie pozwala zachować mu poczucie godności, wzmacnia samoocenę i uczy odpowiedzialności za siebie i innych.

Barbara Kozłowska
psycholog szkolny